

5. Кокорев Д.А. Кроссфит тренировки как инновационный компонент в физическом воспитании студентов. *Приоритетные направления развития науки и образования*. 2016. № 1 (8). С. 134–137.
6. Кокарев Б.В. Фітнес-багатоборство STRENFLEX у підвищенні силових якостей та фізичної підготовленості студентів. *Спортивний вісник Придніпров'я*. Дніпропетровськ: ДДІФКС, 2015. № 2. С. 82–86.
7. Кокарев Б.В. Вплив споживчих властивостей фізкультурно – оздоровчих послуг на мотивацію тих, хто займається регулярним оздоровчим тренуванням. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2015. № 3 (31). С. 25–28.
8. Контрерас Б. Анатомия силовых упражнений с использованием в качестве отягощения собственного веса. Минск : Попурри, 2014. 224 с.
9. Матвеев Л. П. Общая теория спорта и ее прикладные аспекты : учебник для вузов физ. культуры. Москва : Советский спорт, 2010. 340 с.
10. Составление программы: Пособие для персональных тренеров. Теория и практика. Москва : Академия фитнеса, 2002. 172 с.
11. Фёрдерер Н. Функциональная система слайд-тренировок для спорта и фитнеса. Минск : ООО АРТСолюшн, 2016. 82 с.
12. Хоули Э.Т. Оздоровительный фитнес. Київ : Олимпийская литература, 2000. 377 с.

УДК 796.09/8

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ВИСТУПІВ БОКСЕРІВ НАЦІОНАЛЬНИХ ЗБІРНИХ КОМАНД УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНИХ ЗМАГАННЯХ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕМПІОНАТІВ СВІТУ ТА ЄВРОПИ)

Палатний А. Л.

*01008, Комітет Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту
та туризму, вул. Садова, 3а, м. Київ, Україна*

palatnyu.a@gmail.com

Розвиток виду спорту асоціюється із здобутками на олімпійських іграх, однак далеко не всі спортсмени можуть акумулювати свій рівень підготовленості безпосередньо до цих змагань. Усі олімпійські види спорту доцільно розглядати за окремими групами відповідно до специфіки структури та змісту змагальної діяльності. Водночас узагальнення інформації щодо розвитку окремих видів спорту з групи спортивних єдиноборств є суттєво обмеженим. Тому для визначення ефективності діяльності національних федерацій доцільно з'ясувати результативність виступів провідних спортсменів України з боксу на найбільш престижних змаганнях. Організація дослідження передбачала вивчення протоколів змагань, інформаційного наповнення сайтів офіційних організацій України та світу, які забезпечують розвиток боксу та висвітлюють основні події; підготовку офіційного запиту на Федерацію боксу України щодо основних моментів розвитку виду спорту за останній відтинок часу. У статті встановлено кількісні та якісні показники виступів національних збірних команд України з боксу на міжнародних змаганнях (на прикладі чемпіонатів світу та Європи). Основні аспекти розвитку боксу та здобутки українських боксерів упродовж 1992–2017 років характеризуються певною інформаційною довідкою. Встановлено, що результативність боксерів України на змаганнях міжнародного рівня (Чемпіонати світу та Європи) у різних вагових категоріях перебуває здебільшого на задовільному рівні, що супроводжується наявністю значної кількості призерів та в поодиноких випадках переможців змагань в багаторічній динаміці. Серед представників України на найбільших міжнародних змаганнях існує суттєва варіативність представництва різних регіонів країни в складах відповідних збірних, що дає підстави констатувати рівномірність розподілу зацікавленості та популярності виду спорту. Наявна певна диспропорція за міжнародною змагальною практикою між спортсменами та спортсменками України щодо участі в стартах рівня чемпіонату світу та Європи.

Ключові слова: результати, змагання, міжнародні, національна, збірна, бокс.

Фізичне виховання та спорт

PERFORMANCE EFFECTIVENESS OF THE BOXERS OF NATIONAL TEAMS OF UKRAINE AT INTERNATIONAL COMPETITIONS (ILLUSTRATED BY WORLD AND EUROPEAN CHAMPIONSHIPS)

Palatnyy A. L.

01008, Committee of the Verkhovna Rada Ukraine on Family Matters, Youth Policy, Sports and Tourism, Sadova str., 3a, Kyiv, Ukraine

palatnyy.a@gmail.com

The development of this or that kind of sport, boxing in particular, is associated mainly with the Olympic Games achievements. Nevertheless, not all the athletes are able to accumulate their level of efficiency to perform to their utmost at the Olympics. It is expedient to consider all Olympic sports in separate groups in accordance with the specifics of the structure and content of competitive activities. At the same time, the generalization of information on the development of certain sports from a group of sports martial arts is essentially limited. To determine the efficacy of national federations' activities it seems expedient to consider the performance effectiveness of leading Ukrainian boxers' at the most prestigious competitions. The organization of the study included the study of the protocols of competitions, the information content of the sites of official organizations of Ukraine and the world, which ensure the development of boxing and highlights the main events; Preparation of an official request to the Boxing Federation of Ukraine regarding the main points of development of the sport at the last time. The article presents quantitative and qualitative characteristics of Ukrainian national teams' performances at the international competitions (illustrated by World and European championships). The main aspects of the development of boxing and the achievements of Ukrainian boxers during 1992-2017 are characterized by a certain information reference. It has been ascertained that performance effectiveness of Ukrainian boxers in various weight categories at the international contests (World and European Championships) is mostly at a satisfactory level. This fact is proved by a significant number of prizes and awards and, in rare cases, winners of the competitions in the long-term dynamics. Significant variability of representation of athletes from different regions of the country in the national teams lineup could be observed. It gives ground to state the uniformity of distribution of boxing popularity and involvement. A certain imbalance among Ukrainian male and female athletes concerning competitions experience and participation in the World and European Championships starts could be noticed.

Key words: results, international competitions, national team, boxing.

ВСТУП

У структурі медального заліку Ігор Олімпіад достатньо широко представлена група спортивних єдиноборств [1, 3, 6, 8, 10]. Сьогодні до змагань за цією групою видів спорту включено програми з фехтування, боротьби греко-римської, боротьби вільної, боксу, дзюдо, тхеквондо та карате [9, 11, 12].

Розвиток спорту в багатьох країнах світу асоціюється із здобутками на олімпійських іграх [2, 4, 6, 9]. Однак далеко не всі спортсмени можуть акумулюючи свій рівень підготовленості безпосередньо до цих змагань, які проводяться раз на чотири роки. Тому для визначення ефективності діяльності національних федерацій, загалом системи підготовки спортсменів із видів спорту вважаємо за доцільне з'ясувати результативність виступів провідних спортсменів України зазначеної групи видів спорту на найбільш престижних змаганнях. У цій статті це буде проведено на прикладі змагань рівня (на прикладі чемпіонатів світу та Європи) та для представників боксу.

Усі олімпійські види спорту доцільно розглядати за окремими групами відповідно до специфіки структури та змісту змагальної діяльності [2, 3, 6]. Серед робіт вітчизняних та закордонних фахівців узагальнення інформації щодо розвитку окремих видів спорту з групи спортивних єдиноборств є суттєво обмеженим. Наявна наукова та науково-популярна інформація присвячена досягненням українських боксерів на олімпійських іграх є частково висвітленою [1, 3, 4, 6, 8], проте поза увагою дослідників залишилися питання досягнень наших спортсменів на інших важливих міжнародних змаганнях.

Отже, актуальності набувають наукові питання з'ясування результативності виступів боксерів національних збірних команд України на міжнародних змаганнях на прикладі чемпіонатів світу та Європи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано згідно з темою «Теоретико-методичні основи управління тренувальним процесом та змагальною

діяльністю в олімпійському, професійному та адаптивному спорті» плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури на 2016–2020 рр.

Мета дослідження: Встановити кількісні та якісні показники виступів національних збірних команд України з боксу на міжнародних змаганнях (на прикладі Чемпіонатів світу та Європи)

МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Використано методи: теоретичний аналіз та узагальнення даних наукової та методичної літератури, аналіз документальних матеріалів, контент аналіз. Організація дослідження передбачала вивчення протоколів змагань, інформаційного наповнення сайтів офіційних організацій України та світу, які забезпечують розвиток боксу та висвітлюють основні події; підготовку офіційного запиту на Федерацію боксу України щодо основних моментів розвитку виду спорту за останній відтинок часу.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Основні аспекти розвитку боксу та здобутки українських боксерів упродовж 1992-2017 років можна охарактеризувати певною інформаційною довідкою.

У 1992 році українські боксери брали участь у міжнародних змаганнях у складі збірної команди СНД.

У 1992 році в м. Львів був проведений перший чемпіонат України з боксу. А вже у 1993 році наші спортсмени окремою командою беруть участь у чемпіонаті Європи, який проходив в Туреччині. Здобутком українських боксерів були дві бронзові нагороди Олександра Давиденка та Сергія Городнічова.

У 1995 році головним стартом для українських боксерів було визначено чемпіонат світу (м. Берлін). Срібну медаль на цих змаганнях виборов Віталій Кличко.

Початок 1996 року ознаменований відбірковими змаганнями для отримання олімпійських ліцензій. Збірна команда України на чемпіонаті Європи 1996 року отримала 7 ліцензій з 12 можливих, виборола 2 срібні та 2 бронзові медалі.

У 1997 році склад збірної команди України зазнав суттєвих змін. Проте на чемпіонаті світу в Будапешті була здобута одна срібна нагорода. Її виборов учасник Олімпійських ігор Сергій Дзинзірук (Київська обл.).

За свідченням багатьох фахівців 1998 рік став роком становлення українського боксу на позиціях одного з лідерів світового боксерського рейтингу [5, 7, 14]. Національна команда на чемпіонаті Європи, вперше в історії новітнього українського боксу отримала дві золоті медалі, чемпіонами Європи стали Володимир Сидоренко (Енергодар) і Сергій Данильченко (Харків). Збірна команда України здобула ще 2 срібні медалі (Сергій Дзинзірук та Володимир Лазебник – обидва боксери з Київської області), а також 1 бронзову нагороду (Олег Кирюхін – Маріуполь).

У 2000 році на чемпіонаті Європи збірна команда України посіла 2 командне місце із 4 нагородами (2 золоті – Володимир та Валерій Сидоренки з Енергодару, 1 срібна – Валерій Бражник з Кременчука, 1 бронзова – Олександр Зубрихін зі Стрия).

У 2001 році національна команда України бере участь у чемпіонаті Світу, де посідає 3-тє командне місце, здобувши 4 срібні (Володимир Сидоренко – м. Енергодар, Володимир Колесник – м. Коломия, Віктор Перун – м. Донецьк, Олексій Мазікін – м. Харків) та 3 бронзові нагороди (Сергій Данильченко – м. Харків, Юрій Золотов – м. Львів та В'ячеслав Узелков – м. Вінниця).

Для світової історії боксу цей рік є важливим з позиції проведення першого чемпіонату Європи серед жінок, де наша команда посіла 10-тє місце підсумкового рейтингу, проте за підсумками цих змагань тренерським штабом та керівництвом федерації було прийнято рішення не брати участь у чемпіонаті Світу (США) у змаганнях серед жінок.

Того ж року національна команда на чемпіонаті Європи посідає 2-тє командне місце (1 золота – Олег Машкін, 2 срібні – Олександр Бокало (м. Донецьк), В'ячеслав Узелков (м. Вінниця), та

2 бронзові медалі – Віктор Перун (м. Донецьк), Артем Царіков (м. Миколаїв). Склад команди знову зазнає суттєвих змін, оскільки підготовка спортсменів високої кваліфікації потребує значних фінансових затрат, а наявні аматорські клуби та загалом Федерація боксу України не мають фінансової можливості утримувати спортсменів такого рівня.

Відзначимо, що в цей період активно ведеться підготовка ведеться із представницями жіночої збірної команди. Це дало змогу посісти 2-ге місце на Чемпіонаті Світу в Туреччині. Здобутки в активі 2 золоті медалі: Лариса Березенко (м. Запоріжжя) та Анжела Торська (м. Полтава), 1 срібна – Тетяна Лебедева (м. Києва) та 2 бронзові медалі – Світлана Мірошниченко (м. Славутич Київської обл.) та Саїда Гасанова (м. Київ).

Аналіз результатів виступів українських боксерів в офіційних міжнародних змаганнях (чемпіонатах світу та Європи), починаючи з 2005 року, є більш систематизованим та узагальненим (таблиця).

Таблиця – Результати виступів збірних команд України з боксу на чемпіонатах Європи та світу впродовж 2005–2017 рр.

№	Назва змагань	Категорія	Рік	I	II	III	Загальна кількість нагород
1.	Чемпіонат Європи	жінки	2005	–	–	7	7
2.	Чемпіонат світу	жінки	2005	–	1	2	3
3.	Чемпіонат світу	чоловіки	2005	–	1	–	1
4.	Чемпіонат Європи	жінки	2006	–	2	3	5
5.	Чемпіонат світу	жінки	2006	–	2	2	4
6.	Чемпіонат Європи	чоловіки	2006	1	1	3	5
7.	Кубок світу	чоловіки	2006	–	–	13	13
8.	Чемпіонат Європи	жінки	2007	1	1	4	6
9.	Чемпіонат світу	чоловіки	2007	–	2	1	3
10.	Чемпіонат Європи	чоловіки	2008	4	–	1	5
11.	Чемпіонат Європи	жінки	2009	1	3	5	9
12.	Чемпіонат світу	чоловіки	2009	1	1	1	3
13.	Чемпіонат світу	жінки	2010	–	1	2	3
14.	Чемпіонат Європи	чоловіки	2010	–	2	4	6
15.	Кубок Європи	чоловіки	2010	7	–	2	9
16.	Чемпіонат Європи	жінки	2011	1	1	5	7
17.	Чемпіонат Європи	чоловіки	2011	–	–	2	2
18.	Чемпіонат світу	чоловіки	2011	4	1	–	5
19.	Чемпіонат світу	жінки	2012	1	–	–	1
20.	Чемпіонат Європи	чоловіки	2013	1	1	3	5
21.	Чемпіонат світу	чоловіки	2013	–	–	1	1
22.	Чемпіонат Європи	жінки	2014	1	–	1	2
23.	I Європейські Ігри	чоловіки	2015	–	1	4	5
24.	Чемпіонат світу	чоловіки	2015	–	–	2	2
25.	Чемпіонат Європи	чоловіки	2017	3	1	2	6
26.	Чемпіонат світу	чоловіки	2017	1	–	–	1

У 2005 році наші спортсмени були представлені на чемпіонат Європи серед жінок, Тонсберг, Норвегія. Здобутки нашої збірної поповнилися 7 призовими (бронзові нагороди) місцями під керівництвом Шарфутдінова І.К. у вагових категоріях 46, 50, 52, 54, 66, 70 та 86 кг. Цього ж року відбувся чемпіонат світу серед жінок (м. Подільськ, РФ). Результати виступу є достатньо задовільними з урахуванням здобутої однієї срібної (Новикова Ольга м. Миколаїв, в.к. 75) та двох бронзових нагород (Руденко Вікторія та Козлан Олександра, обоє м. Івано-Франківськ, в.к. 52 та 66 кг).

У чоловіків 2005 рік позначився участю в чемпіонаті світу серед чоловіків (м. Мінянґ, КНР, 11-21 листопада). Під керівництвом Сосновського Д.Д. було здобуто одну срібну нагороду (Сіллах Ісмаїл) та одне п'яте місце (Семеняга Микола). Цей результат варто вважати задовільним для нашої країни, хоча очікування були дещо вищими.

Наступного, 2006 року, наші спортсмени також активно залучалися до участі в найбільш престижних міжнародних змаганнях. Серед них першочергово звернемо увагу на чемпіонат Європи серед чоловіків (м. Пловдів, Болгарія). Під керівництвом старшого тренера Д.Д. Сосновського було зайнято друге загальнокомандне місце в напруженій боротьбі серед 33 країн (236 учасників). Це стало можливим унаслідок збутих одного першого (Поящика Денис, Полтавська обл.), одного другого (Сіллах Ісмаїл, м. Маріуполь) та трьох третіх місць (Ключко Олександр, м. Миколаїв; Стрецький Олександр, м. Дніпропетровськ; Усік Олександр, АР Крим).

Ще одним стартом для дорослих боксерів був Кубок світу (м. Баку, Азербайджан). Наявними є результативний виступ, проте варто зазначити відносно мале представництво учасників цих змагань. Було представлено 12 країн та близько ста учасників. Водночас участь у ньому необхідно розглядати як важливий компонент набуття інтегральної підготовленості спортсменів [13, 15].

На цих змаганнях до здобутку боксерів України належить одразу 13 бронзових нагород. Перелік спортсменів та їхніх міст є доволі великим, тому ми не будемо зупинятися детально на цьому.

Для жіночої збірної команди України з боксу у 2006 році головним стартом визначено чемпіонат світу по боксу серед жінок (м. Нью Делі, Індія), де за наявності представництва 33 країн світу та близько 200 учасниць наша команда посіла восьме командне місце із завойованими двома срібними (Руденко Вікторія та Козлан Олександра, м. Івано-Франківськ, в.к. 52 кг та 66 кг відповідно) та двома бронзовими нагородами (Грицай Людмила, м. Чернівці, в.к. 54 кг та Новикова Ольга, м. Миколаїв, в.к. 75 кг).

Цього ж року представниці України брали участь у чемпіонаті Європи серед жінок (м. Варшава, Польща), де серед 22 команд вибороли 5 загальнокомандне місце. Під керівництвом старшого тренера Дем'янова Валерія найкращі результати продемонстрували Козлан Олександра – 2 місце в.г. 66 кг (м. Ів-Франківськ); Новикова Ольга – 2 місце в.к. 75 кг (м. Миколаїв, Одеса); Грицай Людмила – 3 місце в.к. 54 кг (м. Чернівці, Миколаїв); Гасанова Саїда – 3 місце в.к. 63 кг (м. Київ); Комар Ірина – 3 місце в.к. 80 кг (м. Одеса).

Результативність виступів українських спортсменів на міжнародній арені у 2007 році представлена участю та досягненнями в п'яти стартах. Найбільш важливим з огляду на підготовку до Ігор Олімпіад варто вважати виступ чоловічої збірної на чемпіонат світу (м. Чикаго, США). Значне міжнародне представництво, 117 країн світу та понад 550 учасників, висока конкуренція за отримання олімпійських ліцензій дала можливість здобути нашим спортсменам лише три нагороди – два других місця (Ломаченко Василь, Одеська обл. та Глазков В'ячеслав, Луганська обл., в.к. 57 та +91 кг відповідно) та одне третє місце (Дерев'янченко Сергій, Миколаївська обл., в.к. 75). Окрім цього, можна вважати вдалим виступ ще кількох спортсменів, які увійшли до десятки кращих на цих змаганнях: Чигаєв

Георгій (Львівська обл., в.к. 48 кг), Третяк Максим (Вінницька обл., в.к. 54 кг) та Пояцика Денис (Полтавська обл., в.к. 91 кг).

Серед жінок головним стартом визначено чемпіонат Європи (м. Вейле, Данія). При відносно невеликій кількості країн учасниць (26) та учасниць, нашим представницям під керівництвом Демянова В.Т. вдалося здобути третє загальнокомандне місце. Це досягнення забезпечено здобутими одним першим (Руденко Вікторія, м. Івано-Франківськ, в.к. 52 кг), одним другим (Комар Ірина, Одеська обл., в.к. 80 кг) та чотирма третіми місцями (Грицай Людмила, Чернівецька-Миколаївська обл., в.к. 54 кг; Зав'ялова Яна, Івано-Франківськ, в.к. 60 кг; Новікова Ольга, Миколаївська обл. в.к. 75 та Жургунова Динара, Харківська обл., в.к. 86 кг).

У 2008 році головним стартом для національної чоловічої збірної команди України з боксу був олімпійський турнір в межах Ігор XXIX Олімпіади (м. Пекін, КНР). Результати наведені вище. Водночас у листопаді цього ж року був проведений чемпіонат Європи серед чоловіків (м. Ліверпуль, Англія). Під керівництвом головного тренера збірної команди Д.Д. Сосновського представники України виступили надзвичайно успішно та посіли перше загальнокомандне місце з-поміж 40 країн-учасниць та 210 боксерів. У здобутку українських спортсменів 4 перші місця (Чигаєв Георгій, Львівська обл., в.к.51 кг; Ломаченко Василь, Одеська обл., в.к. 57 кг; Сенай Іван, Дніпропетровська обл., в.к. 75 кг; Усик Олександр, АР Крим, в.к. 81 кг) та одне третє місце (Капітоненко Роман, Київська обл., в.к. +91 кг). Також до заліку українських боксерів можна зарахувати п'яте місце, здобуте Пояцикою Денисом (Полтавська обл., в.к. 91 кг).

Для жіночої національної збірної команди України з боксу цього року не була передбачена участь в міжнародних змаганнях найвищого рівня. Це вказує на низку проблемних питань, зокрема на відсутність достатньо підготовлених спортсменок, зниження зацікавленості з боку федерації до розвитку зазначеного напрямку боксу, відсутність належного фінансування жіночого боксу та забезпечення участі в тих чи інших змаганнях, низьку конкурентність наших спортсменок тощо або сукупності цих чинників.

У 2009 році головним стартом для чоловіків варто вважати чемпіонат світу (м. Мілан, Італія). Під керівництвом головного тренера Сосновського Д.Д. серед 143 країн учасниць та 554 спортсменів наша збірна посіла п'яте загальнокомандне місце. Вдалими виступами відзначився ряд спортсменів. Серед них провідні боксери Ломаченко Василь (Одеська обл., в.к. 57 кг) – 1 місце, Капітоненко Роман (Київська обл., в.к. +91 кг) – 2 місце та Усик Олександр (АР Крим, в.к. 91 кг) – 3 місце. Ще певна кількість спортсменів посіли місця з 5 по 33.

Цього ж року місцем проведення чемпіонату Європи серед жінок було обрано м. Миколаїв. На домашньому чемпіонаті серед 24 країн учасниць та 154 спортсменок наша команда виборола 2 загальнокомандне місце. Підопічні старшого тренера М.П. Хаджиогло найбільш вдало виступили у ряді вагових категорій. Зокрема перше місце виборола Коб Тетяна (Волинська обл., в.к. 51 кг), другі місця – Крупеня Іванна (Рівненська обл., в.к. 54 кг), Циплакова Юлія (Харківська обл., в.к. 57 кг), Дурнева Лілія (Харківська обл., в.к. 75 кг) та треті місця посіли Штакун Оксана (Івано-Франківська обл., в.к. 46 кг), Сидоренко Олександра (Вінницька обл., в.к. 60 кг), Зав'ялова Яна (Івано-Франківська обл., в.к. 64 кг), Іващенко Тетяна (Миколаївська обл., в.к. 69 кг) та Шевченко Інна (Дніпропетровська обл., в.к. +81 кг).

Напрочуд плідним з огляду на кількість участі в змаганнях із боксу виявився 2010 рік. Для національної збірної команди України важливим був чемпіонат Європи серед чоловіків (м. Москва, РФ). На цих змаганнях наші боксери посіли 4-те загальнокомандне місце серед 41 країни та 230 учасників. Незважаючи на відсутність переможних виступів, у своїх вагових категоріях вдало виступили Чигаєв Георгій (Львівська обл., в.к. 54 кг) – 2 місце, а також Ключко Олександр (Миколаївська обл., в.к. 64 кг), Шелестюк Тарас (Сумська обл., в.к. 69 кг), Пояцика Денис (Полтавська обл., в.к. 91 кг) та Капітоненко Роман (Київська обл., в.к. +91 кг).

Окрім цього, наша національна збірна з боксу була представлена на «домашньому» 1-му Кубку Європи серед чоловіків (м. Харків). Власне це, мабуть, визначило відмінний командний виступ та зайняте загальне перше командне місце. Хоча представництво було далеким від оптимального (40 учасників із 15 країн). Під керівництвом головного тренера Д.Д. Сосновського перші місця посіла значна частина наших спортсменів (Беринчик Денис, м. Київ, в.к. 60 кг; Кіслицин В'ячеслав, АР Крим, в.к. 64 кг; Шелестюк Тарас, Сумська обл., в.к. 69 кг; Хітров Євген, Дніпропетровська обл., в.к. 75 кг; Гвоздик Олександр, Харківська обл., в.к. 81 кг; Усик Олександр, АР Крим, в.к. 91 кг; Капітоненко Роман, Київська обл., в.к.+91 кг). Окрім них, на третю сходинку п'єдесталу піднялися Шкарубо Денис (Харківська обл., в.к. 49 кг) та Митрофанов Дмитро (Чернігівська обл., в.к. 69 кг).

Для представниць України головним стартом у цьому році був чемпіонат світу серед жінок (м. Бріджтаун, Барбадос). Під керівництвом старшого тренера М.П. Хаджиогло та з незначною кількістю спортсменок-учасниць від нашої країни вдалося зайняти 6-е командне місце серед 65 країн (253 учасниць). При цьому медальними виступами відзначилися лише Кужель Катерина (Рівненська обл., в.к. 81+ кг) – 2 місце, Коб Тетяна (Волинська обл., в.к. 51 кг), Дурнева Лілія (Харківська обл., в.к. 75 кг) – 3 місце.

Тенденція до певного зниження результативності виступів українських боксерів на міжнародних змаганнях певним чином продовжилася на початку 2011 року.

На чемпіонаті Європи серед чоловіків (м. Анкара, Туреччина) під керівництвом головного тренера Д.Д. Сосновського наші спортсмени посіли 12-те загальнокомандне місце серед представництва 40 країн та 250 учасників. У доробку представників України лише дві бронзові нагороди Матвійчука Володимира (Житомирська обл., в.к. 60 кг) та Митрофанова Дмитра (Чернігівська обл., в.к. 75 кг). Можна стверджувати, що керівництво національної збірної вибрало певну тактику підготовки спортсменів до більш визначального змагального старту цього року (чемпіонату світу). Саме на цих змаганнях відбувся феноменальний, порівняно з іншими роками, виступ національної збірної України з боксу серед чоловіків. Загалом наша команда посіла перше загальнокомандне місце з-поміж 113 країн (570 учасників). Серед досягнень наявними є чотири перших місця, завойованих нашими провідними боксерами: Ломаченко Василь (м. Київ, в.к. 60 кг), Шелестюк Тарас (Сумська обл., в.к. 69 кг), Хітров Євген (Дніпропетровська обл., в.к. 75 кг) та Усик Олександр (АР Крим, в.к. 91 кг). Окрім цього друге місце у ваговій категорії 64 кг здобув Беринчик Денис (м. Київ). До заліку на цих змаганнях варто занести 5 місце Гвоздика Олександра (в.к. 81 кг).

Серед жінок цього року головним стартом визначено чемпіонат Європи (м. Роттердам, Нідерланди). Варто наголосити, що фактично вперше серед достатньо широкого представництва (31 країна та 153 учасниці) під керівництвом головного тренера М.П. Хаджиогло нашим спортсменкам вдалося вибороти друге загальнокомандне місце. До цього результату враховані здобутки Бірюк Наталії (Миколаївська обл., в.к. 57 кг) – 1 місце; Бадюліна Марія (м. Київ, в.к. 69 кг) – 2 місце; Князь Наталія (Миколаївська обл., в.к. 48 кг), Крупеня Іванна (Рівненська обл., в.к. 54 кг), Дурнева Лілія (Харківська обл., в.к. 75 кг), Шевченко Інна (Дніпропетровська обл., в.к. 81 кг), Шамбір Катерина (Рівненська обл., в.к. +81 кг) – усі 3 місця.

У 2012 році, звичайно ж, головним стартом для національної збірної команди України визначено турнір у межах Ігор XXX Олімпіади (м. Пекін, КНР). Результати якого викладено в наших попередніх публікаціях [9, 10, 11, 12]. Однак окрім нього у цьому році українські спортсмени долучалися ще до кількох змагань.

Отже, спортсменки України взяли участь у чемпіонаті світу серед жінок (м. Кінгхуангдао, КНР). З-поміж 272 учасниць із 55 країн світу під керівництвом головного тренера М.П. Хаджиогло нашим спортсменкам вдалося зайняти 7 загальнокомандне місце із лише

однією золотою нагородою (Бадуліна Марія, м. Київ, в.к. 69 кг). Однак такий результат був забезпечений потраплянням до залікової зони ще трьох спортсменок, що зайняли п'яті місця. У цьому році змагання серед спортсменок інших вікових категорій (молодь та юніорки) були проведені у м. Владиславово (Польща), чемпіонат Європи.

Завершення чергового олімпійського циклу в багатьох видах спорту пов'язане зі зміною поколінь. Однак в окремих випадках боксери продовжують свою спортивну кар'єру на тому чи іншому рівні, зокрема в професійному боксі.

З огляду на спрямованість цієї частини дослідження ми зосередимо увагу й надалі на систему змагань, організованих у межах олімпійського спорту. Так, у 2013 році українські боксери брали участь у Чемпіонаті Європи серед чоловіків (м. Мінськ, Белорусь). Під керівництвом головного тренера Сосновського Д. Д. наші представники зайняли 3-тє загальнокомандне місце з-поміж 36 країн (208 спортсменів). Серед спортсменів, які долучилися своїми індивідуальними результатами до цього досягнення, зокрема: Іщенко Павло (Херсонська обл., 1 місце, в.к. 60 кг), Буценко Микола (спільний залік Вінницька-Донецька обл., 2 місце, в.к. 64 кг), Шелестюк Богдан (Сумська обл., 3 місце, в.к. 69 кг), Хитров Євген (Дніпропетровська обл., 3 місце, в.к. 75 кг), Пояцика Денис (Полтавська обл., 3 місце, в.к. 91 кг).

У другій частині року також був проведений чемпіонат світу серед чоловіків (м. Алма-Ата, Казахстан). Зміна поколінь, що характерна для цього періоду нашого боксу, позначилася суттєвим зниженням результативності виступів українських спортсменів. В активі українських боксерів була лише одна (бронзова) нагорода Буценко Миколи (спільний залік Вінницька-Донецька обл., в.к. 56 кг). Це дало змогу нашій збірній загалом піднятися лише на 14 місце з-поміж 100 країн (455 учасників).

Починаючи з 2014 року, соціально-економічний стан нашої країни зазнав суттєвих негативних змін, що також супроводжувалося військовими протистояннями на основі територіальних зазіхань зовнішнього ворога. Зрозуміло, що за таких обставин проведення якісного та цілісного процесу підготовки спортсменів та представлення національної збірної команди України також мало значні ускладнення.

Це позначилося суттєвим зменшенням участі збірних команд України з боксу в різних змаганнях та особистісному складі спортсменів. Загалом у 2014 році відмічено участь українських боксерів у малій кількості змагань. Серед них чемпіонат Європи серед жінок (м. Бухарест, Румунія). Серед 30 країн (153 спортсменок) нашим представницям вдалося зайняти 6 загальнокомандне місце під керівництвом головного тренера С.М. Гордієнко «Медальними» виступами відзначилися лише Дурнева Лілія (Харківська обл., в.к. 81 кг) – 1 місце та Мальована Марина (спільний залік Черкаська обл. і м. Київ, в.к. 57 кг) – 3 місце.

Дещо кращою виявилася ситуація з участю в змаганнях найвищого міжнародного рівня у 2015 році. Для чоловіків вперше була передбачена участь в Європейських іграх (м. Баку, Азербайджан). З-поміж 37 країн (264 учасників) нашій команді під керівництвом досвідченого головного тренера Сосновського Д.Д. вдалося вибороти 3-тє загальнокомандне місце. Хоча в доробку наших спортсменів відсутні золоті нагороди, призовими виступами відзначилися Манукян Геворг (Київська обл., в.к. 91 кг, 2 місце) та Замотаєв Дмитро (Запорізька обл., в.к. 49 кг), Петров Віктор (спільний залік Тернопільська-Хмельницька обл., в.к. 64 кг), Самофалов Ярослав (Київська обл., в.к. 69 кг), Хижняк Олександр (Полтавська обл., в.к. 81 кг) усі 3 місця.

Окрім цих змагань, наші боксери взяли участь у чемпіонаті світу серед чоловіків (м. Доха, Катар). На жаль, тенденція до зниження результативності участі наших спортсменів зберігається. Представникам України вдалося посісти лише 10 загальнокомандне місце з-

поміж 69 країн (243 учасники). У медальному заліку лише дві бронзові нагороди (Замотаєв Дмитро, Запорізька обл., в.к. 49 кг та Манукян Геворг, Київська обл., в.к. 91 кг).

Цього року участь національної чоловічої збірної з боксу в інших змагання найвищого міжнародного рівні не була передбачена.

Загалом 2016 рік можна оцінювати з позицій досягнень на Іграх XXXI Олімпіади (м. Ріо-де-Жанейро, Бразилія), як невдалий. Однак, незважаючи на відсутність нагород на цих змаганнях, наголосимо на перехідному періоді в розвитку українського боксу. Він визначається насамперед переходом найбільш титулованих спортсменів до професіоналів, та окрім цього пошуком нових талановитих спортсменів, спроможних максимально реалізувати себе.

До здобутків українських боксерів цього року варто зарахувати участь в інших престижних міжнародних змаганнях. Проте на рівні національної збірної досягнення є не настільки оптимістичними. На жаль, лише дві наші спортсменки спромоглися здобути нагороди на чемпіонаті Європи серед жінок (м. Софія, Болгарія) – Коб Тетяна (Волинська обл., в.к. 51 кг) – 2 місце та Петрович Тетяна (м. Київ, в.к. 64 кг) – 3 місце. Це забезпечило лише 6-те загальнокомандне місце з-поміж 28 країн (120 учасниць) представлених на змаганнях. Водночас зазначимо, що Коб Т. вдало представила національну збірну після кількох медальних виступів на попередніх етапах своєї спортивної кар'єри («юніори», «молодь»), що відображено вище.

Останнім з аналізованого нами часового відтинку є 2017 рік. Зауважимо, що до цього року спостерігалися тенденції поступового зниження рівня досягнень наших боксерів на рівні національних збірних.

Певною мірою 2017 рік став винятком. На «домашньому» чемпіонаті Європи (м. Харків) нашим боксерам вдалося здобути перше загальнокомандне місце з-поміж 43 країн та понад 230 спортсменів. Під керівництвом незмінного упродовж тривалого періоду керманіча національної збірної головного тренера Д.Д. Сосновського три спортсмени вибороли перемогу (Шестак Юрій, Харківська обл., в.к. 60 кг; Хижняк Олександр, Полтавська обл., в.к. 75 кг; Вихрист Віктор, Полтавська обл., в.к. +91 кг), один поступився у фіналі (Буценко Микола, Одеська обл., в.к. 56 кг) та ще двоє здобули бронзові нагороди (Замотаєв Дмитро, Запорізька обл., в.к. 52 кг та Барабанов Євген, м. Київ, в.к. 69 кг).

Відзначимо, що деякі спортсмени демонструють високі результати впродовж тривалого періоду виступаючи за збірні в різних вікових категоріях.

Проте підтвердити високий рівень підготовленості на чемпіонаті світу серед чоловіків (м. Гамбург, Німеччина) вдалося лише переможцю у ваговій категорії 75 кг – Хижняку Олександрю (Полтавська обл.). Це дало змогу посісти 6 місце з 75 країн (249 учасників). Цей виступ є достатньо дискусійним з позиції стану розвитку виду спорту загалом. Так само можна розглядати одне третє місце (Слюсар Єлизавета, Полтавська обл., в.к. 81 кг) на чемпіонаті світу серед жінок (категорія «молодь») м. Гувахаті (Індія) і лише 16-те місце з-поміж 31 країни (160 учасниць).

ВИСНОВКИ

Результативність боксерів України на змаганнях міжнародного рівня (чемпіонати світу та Європи) у різних вагових категоріях перебуває здебільшого на задовільному рівні, що супроводжується наявністю значної кількості призерів та в поодиноких випадках переможців змагань в багаторічній динаміці.

Серед представників України на найбільших міжнародних змаганнях існує суттєва варіативність представництва різних регіонів країни в складах відповідних збірних, що дає підстави констатувати рівномірність розподілу зацікавленості та популярності виду спорту.

Наявна певна диспропорція (за міжнародною змагальною практикою) між спортсменами та спортсменками України щодо участі в стартах рівня чемпіонату світу та Європи.

Перспективи подальших досліджень передбачають визначення результативності виступів українських боксерів в інших вікових категоріях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бубка С. Н., Булатова М. М. Олімпійське сузір'я України: Атлети. Київ : Олімпійська література, 2010. 165 с.
2. Бубка С. Н. Олімпійський спорт: давньогрецька спадщина та сучасний стан : автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.01. Київ, 2014. 35 с.
3. Енциклопедія Олімпійського спорту України / за ред. В. М. Платонова. Київ : Олімпійська література, 2005. 462 с.
4. Ільницький І. Окопний А. Сосновський Д. Вивчення та аналіз досягнень українських боксерів на міжнародній арені. *Молода спортивна наука України*. Львів, 2014. Т.1. С. 95-99.
5. Лист – відповідь Федерації боксу України від 21.12. 2017 р.
6. Олимпийский спорт / В.Н. Платонов, С.Н. Бубка, М.М. Булатова и др.; под. общ. ред. В.Н. Платонова. Київ : Олімпійська література, 2009. Т.2. С. 63–76.
7. Остьянов В.Н. Обучение и тренировка боксеров. Київ : Олімпійська література, 2011. 272 с.
8. Павленко Ю., Єрмолова В. Історико-статистичний аналіз участі українських спортсменів в Олімпійських Іграх 1952–1992 рр. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. Київ, 2017. № 1. С. 335.
9. Палатний А. Досягнення спортсменів України у змаганнях зі спортивних єдиноборств на Іграх Олімпіад (1992–2016 рр.). *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2017. №2 (28). С. 3–12.
10. Палатний А. Переможці та призери України у змаганнях зі спортивних єдиноборств на Іграх Олімпіад (1992–2016 рр.). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. "Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт"* зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. Вип. 9 (91) 17. С. 76–82.
11. Про підсумки виступу спортсменів України на XXX літніх Олімпійських іграх та XIV Паралімпійських іграх 2012 року (м. Лондон) / Рішення Колегії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 27.09.2012 р., протокол № 9/5-21. 15 с.
12. Приступа Є., Бріскін Ю., Палатний А., Пітин М. Розвиток та становлення спортивних єдиноборств у програмах Ігор Олімпіад сучасності. *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2017. № 1 (27). С. 3-19.
13. Савчин М.П. Динамика специальной работоспособности боксеров сборной команды Украины в прошедшем Олимпийском цикле. *Наука в олимпийском спорте*. 2001. № 2. С. 55–63.
14. Федерація боксу України. URL: <http://fbu.org.ua/> (дата звернення: 28.01.2018).
15. Филимонов В. И. Современная система подготовки боксеров. Москва : ИНСАН, 2009. 480 с.